

STATSMINISTERIET
CHRISTIANSBORG
Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K

Telefon 33 92 33 00 - Telefax 33 11 16 65
CVR-NR. 10-10-39-40
EAN-lokationsnummer 5798000000032

Dato: 22. november 2018
Sagsnr.: 2018 - 4815

Folketinget
Lovsekretariatet

Statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 227 stillet af Magni Arge (T).

Spørgsmål nr. S 227:

Mener statsministeren, at selvstyreordningen på Færøerne er ensidigt genkaldelig fra dansk side, og at dét som er hjemtaget til Færøerne, statsretligt set kan tilbagekaldes ensidigt?

Begrundelse

Spørgsmålet om, hvorvidt selvstyreordningen og de overtagne områder er ensidigt genkaldelige, har været diskuteret både i den juridiske litteratur og i den politiske debat. Selv om adgangen til hjemtagelse af sagsområder har været relativt vidtgående, har Færøerne aldrig fået anerkendt ordningens fundament som mere bestandigt end ordninger, som arrangeres ved ordinær lov. I december 2000 udtalte statsminister Poul Nyrup Rasmussen imidlertid, at der med en ny selvstyrelov »i givet fald også vil være muligt at gennemføre en nyordning med det klare sigte, at ordningen ikke alene politisk og moralsk, men også statsretligt forankres i et princip om uigenkaldelighed. Sigtet vil altså være, at Danmark ikke engang i fremtiden kan tage det fra det færøske folk, som én gang er givet.« I forarbejderne til lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder fra 2005 fremgår derimod ikke noget om, hvorvidt nyordningen også stadfæster det statsretlige princip om uigenkaldelighed, eller om man vælger at lade spørgsmålet stå åbent, fordi man ikke vil være bundet af sådan en stadfæstelse. De fleste statsretlige forfattere, som har skrevet om spørgsmålet i nyere tid fra Max Sørensen, Frederik Harhoff, Henrik Zahle til Ole Spiermann har alle med forskellige begrundelser afvist ensidig genkaldelighed. Stort set alene forfatterne de allerførste år efter hjemmestyreordningens vedtagelse i 1948 har holdt på, at ensidig genkaldelighed var en mulighed. I den udvidede spørgetime den 13. november 2018 blev statsministeren spurgt, om han kunne tilslutte sig forhenværende statsminister

Poul Nyrup Rasmussens udtalelse om en statsretslig forankring af princippet om uigenkaldelighed. Statsministeren svarede, at han politisk kunne tilslutte sig, at staten ingen interesse har i at genkalde det, som er overdraget, men reserverede sig tid til at studere de statsretslige perspektiver nærmere.

Svar:

Det fremgår af daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussens svar af 8. februar 1998 på spørgsmål 45 (Alm. del – bilag 66) fra Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg bl.a.:

- ”1. at Statsministeriet hidtil har haft den opfattelse, at hjemmestyreloven statsretlig kan ændres af Folketinget i overensstemmelse med proceduren i loven § 7 (dvs. med forudgående forelæggelse for hjemmestyret)
2. at spørgsmålet fortsat behandles i den forfatningsretlige litteratur
3. at ministeriet derfor ikke nu finder anledning til at tilslutte sig en enkelt af de fremsatte teorier
4. at hjemmestyreloven efter ministeriets opfattelse under alle omstændigheder er en lov af særlig karakter, hvilket allerede lovens særlige indledning gør klart
5. at der for ministeriet ingen tvivl er om, at loven politisk og moralsk betragtes som en overenskomst mellem Danmark og Færøerne, som ikke bør ændres ensidigt af de danske myndigheder uden samtykke fra hjemmestyrets organer.”

Det er de danske myndigheders vurdering, at loven om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder fra 2005 ikke ændrer på denne opfattelse.

Jeg kan endvidere henvise til justitsministerens svar af 8. oktober 2015 på GRU (alm. del) spørgsmål 27, hvoraf bl.a. følgende fremgår: ”Justitsministeriet kan indledningsvist oplyse, at love, der er vedtaget i Folketinget gennem den almindelige lovgivningsprocedure, ud fra en ren statsretlig betragtning kan ændres gennem den almindelige lovgivningsprocedure.”

Spørgeren anfører i begrundelsen blandt andet, at de fleste statsretlige forfattere, som har skrevet om spørgsmålet i nyere tid ”alle med forskellige begrundelser har afvist ensidig genkaldelighed”.

Det bemærkes for en god ordens skyld, at de danske myndigheder ikke deler denne udlægning af den juridiske litteratur om emnet. Jeg henviser i den forbindelse til vedlagte bilag med uddrag herom af de forfattere, der er nævnt i begrundelsen, samt en række øvrige statsretlige forfattere.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen